

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
 Навчально-науковий інститут денної освіти
 Навчально-науковий інститут заочно-дистанційного навчання
 Кафедра правознавства
СИЛАБУС
 навчальної дисципліни
«ПРОЕКТНО-ГРАНТОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»
 на 2022-2023 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 3 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Право»
Спеціальність	081 Право
Галузь знань	08 Право
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Стрілець Богдан Васильович
к.ю.н.,
доцент кафедри правознавства

Контактний телефон	(099) 38-26-554
Електронна адреса	strbogdanwq@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна: http://www.pravo.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	формування у майбутніх фахівців належних практичних умінь і навичок застосування універсального інструментарію розробки та реалізації міжнародних грантових проектів, отримання знань про існуючих міжнародних грантодавців
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 10 год., семінарські заняття 20 год., самостійна робота 60 год.)
Форми та методи навчання	лекційні та семінарські заняття в аудиторії з використанням інформаційних технологій, самостійна робота із джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою поза аудиторними заняттями
Система поточного та підсумкового контролю	поточний контроль: відвідування лекційних занять; обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті; тестування; виконання навчальних завдань, передбачених планом самостійної роботи; поточна модульна робота: підсумковий контроль: залік
Базові знання	щодо сутності поняття «грант» та класифікації грантів, доносівських організацій та грантодавчих установ; міжнародних програм і грантів як джерел фінансування досліджень; особливостей формування та реалізації міжнародних проектів на сучасному етапі, пошуку джерел фінансування проектів; підготовчої роботи до розробки грантового проекту; праці над проектною ідеєю, підготовки опису проекту, підготовки проектної заявки на міжнародний грант; інформації про заявника при підготовці і складанні заявки на міжнародний грант; грантрайтингу, підготовки і складання заявки на міжнародний грант, структури проектної заявки, презентації, реалізації та завершення міжнародного грантового проекту; щодо правового регулювання міжнародної технічної допомоги, офіційного порталу координації міжнародної технічної допомоги в Україні; міжнародних державних і приватних фондів; міжнародних доносівських організацій та проектів міжнародної технічної допомоги, які працюють в Україні; постійно діючих програм та грантів, програми Horizon 2020 та Європейської Ради з наукових досліджень.
Мова викладання	англійська

**Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна,
програмні результати навчання**

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		
1.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 03).	Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження (РН 03).
2.	Здатність до адаптації та дій в новій ситуації (ЗК 4).	Здійснювати презентацію свого дослідження з правої теми, застосовувати першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, які постають з цього дослідження, аргументувати висновки (ПН 04).
3.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 06).	Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг (РН 09).
4.	Здатність приймати обґрунтовані рішення (ЗК 07).	Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (РН 17).
5.	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). (ЗК 08).	Обгруповано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи (РН 06).
6.	Здатність працювати в міжнародному контексті (ЗК 09).	Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами (РН 02).
7.	Здатність розробляти проекти та управляти ними (ЗК 10).	Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності (РН 08).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
8.	Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності (СК 09).	Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції (РН 11).
9..	Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів (СК 11).	Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів (РН 11).
10.	Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією (СК 13).	Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання (ЗН 7).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва модуля, розділу, теми	Вид навчальної роботи	Завдання самостійної роботи в розрізі тем							
		1	2						
Модуль 1. Міжнародні гранти та проєкти: загальні положення		3							
Тема 1. Сутність поняття «грант» та класифікація грантів. Донорські організації та грантодавчі установи.	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліографично-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб визначити поняття «грант», його види, переваги та недоліки; надати характеристику вітчизняним та міжнародним донорам, провести їх класифікацію. 2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліографично-бібліографічних електронних ресурсів для того, щоб визначити 5 найефективніших джерел пошуку грантів.							
Тема 2. Міжнародні програми і гранти як джерела фінансування досліджень	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації а також бібліографично-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб заповнити таблицю:	Таблиця 1 Міжнародні джерела фінансування досліджень						
			<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Типи донорських організацій</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Діючі системи міжнародних донорських організацій</th> <th style="text-align: center; padding: 5px;">Представники міжнародних донорських організацій</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center; height: 40px;"></td> <td style="text-align: center; height: 40px;"></td> <td style="text-align: center; height: 40px;"></td> </tr> </tbody></table>	Типи донорських організацій	Діючі системи міжнародних донорських організацій	Представники міжнародних донорських організацій			
Типи донорських організацій	Діючі системи міжнародних донорських організацій	Представники міжнародних донорських організацій							
		2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліографично-бібліографічних електронних ресурсів для того, щоб визначити особливості управління білатеральними проектами науково-технологічного співробітництва.							
Тема 3. Особливості формування реалізації міжнародних проектів на сучасному етапі	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліографично-бібліографічних електронних ресурсів і письмово провести класифікацію донорських організацій за формуєю власності, за цільовим призначенням, за загалузевою належністю, за порядком дій у часі тощо і навести приклади сучасних міжнародних проектів. 2. Визначити види міжнародного лізингу, користуючись вказаними джерелами: Ментух Н. Ф. Міжнародний лізинг: поняття та особливості / Н. Ф. Ментух, О. Р. Шевчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. – 2015. – Вип. 4(1). – С. 144-146. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_4%281%29_35 ; Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг від від 11 січня 2006 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_263#Text							
Тема 4. Пошук джерел фінансування проектів .	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання завдань для самостійного опрацювання.	1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліографично-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб розробити структурно-логічну схему «Складання бюджету проекту». 2. Скориставшись основною та додатковою навчально-методичною літературою, наприклад, посібником: П'ять вдалих кроків до європейського проекту. / Посібник. Публікація в рамках проекту «Підтримка локальних спільнот України в залученні європейських фондів», співфінансованого МЗС РП в рамках Програми „Польська Допомога 2009”. – Режим доступу: http://horizon2020.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/5-кроків-до-Європейського-проекту.pdf , опишіть механізм дій по пошуку ресурсів з інформацією про фонди-грантодавці, а також алгоритм складання списку для вибоору потенційних донорів.							

Поточна модульна робота 1		Модуль 2. Розробка проектів та формування грантових заявок					
Тема 5. Підготовча робота до розробки грантового проекту							
	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Скористатися джерелами та літературою з переліку джерел, основною та додатковою навчально-методичною літературою (як-то «Посібник з підготовки проектів. Підтримка політики регіонального розвитку в Україні EuropeAid/132810/C/SER/UA – Режим доступу: https://enefcities.org.ua/upload/files/Dodatky.pdf) та скласти тезисний план підготовчої роботи до розробки грантового проекту. 2. Скористатися джерелами та літературою з переліку джерел, основною та додатковою навчально-методичною літературою, з тим, щоб заповнити схему для проведення аналізу зацікавлених сторін в контексті підготовчої роботи до розробки проекту.					
		Таблиця 2					
		Групи зацікавлених сторін	Яка їх вигода (зиск)	Вимоги постійної підтримки проекту з їх сторони	Механізм їх участі у проекті		
		Цільові групи					
		Потенційні партнери					
Тема 6. Праця над проектною ідеєю. Підготовка опису проекту		Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів для того, щоб здійснити порівняльну характеристику SWOT-аналізу і LEAN-аналізу в контексті їхнього значення в праці над проектною ідеєю. 2. Скористатися основною та додатковою навчально-методичною літературою, наприклад: П'ять вдалих кроків до європейського проекту. / Посібник. Публікація в рамках проекту «Підтримка локальних спільнот України в залученні європейських фондів», співфінансованого МЗС РП в рамках Програми „Польська Допомога 2009”. – Режим доступу: http://horizon2020.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/5-кроків-до-Європейського-проекту.pdf з тим, щоб описати процедуру «мозкового штурму», а також на прикладі одного з будь-яких запропонованих вами проектів підготувати і реалізувати «мозковий штурм» разом із командою.				
Тема 7. Підготовка проектної заяви на міжнародний грант.		Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб заповнити таблицю:	Таблиця 3			
Підготовка проектної заяви на міжнародний грант							
		Етапи підготовки	Очікувані результати	Потенційні донори			
		2. Зробити покроковий план реалізації проекту на міжнародний грант користуючись основною та додатковою навчально-методичною літературою, зокрема: П'ять вдалих кроків до європейського проекту. / Посібник. Публікація в рамках проекту «Підтримка локальних спільнот України в залученні європейських фондів», співфінансованого МЗС РП в рамках Програми „Польська Допомога 2009”. – Режим доступу: http://horizon2020.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/5-кроків-до-Європейського-проекту.pdf					
Тема 8. Інформація про заявника (апліканта) при підготовці і складанні заяви на міжнародний грант		Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання завдань для самостійного опрацювання.	1. Звернувшись до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів, визначте основні принципи та способи привернення уваги до резюме. 2. Підготовте резюме апліканта на міжнародний грант.				

Тема 9. Грантрайтинг. Підготовка і складання заявки на міжнародний грант. Структура проектної заявки	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання завдань для самостійного опрацювання.	1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації, наприклад: Основні засади проектного менеджменту / Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, органів місц. самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Упор. Чабак . А. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2016. – 56 с. та скласти коротку анотацію до проектної заявки за узгодженою з викладачем темою проекту. 2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів, зокрема: Основні засади проектного менеджменту / Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, органів місц. самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Упор. Чабак . А. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2016. – 56 с., а також використовуючи узгоджену з викладачем тему грантового проекту, скласти проектну заявку за наступною структурою: <ul style="list-style-type: none"> • титульний аркуш; • коротка анотація; • постановка проблеми; • мета та завдання; • методи та заходи; • оцінка та звітність; • бюджет; • додатки. 				
Тема 10. Презентація, реалізація завершення міжнародного грантового проекту	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Розробити презентацію грантового проекту за узгодженою з викладачем темою, використовуючи програмне забезпечення Microsoft PowerPoint на 15 слайдів і намагаючись приділяти більше уваги візуалізації, не перенасичуючи слайди текстовим контентом. 2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб описати потенційні труднощі, які можуть виникнути під час реалізації міжнародного грантового проекту, за обраною та узгодженою з викладачем темою, а також запропонувати можливі шляхи їх вирішення. Заповнити таблицю:				
Поточна модульна робота 2		Таблиця 4				
Модуль 3. Міжнародна технічна допомога. Міжнародні програми та донорські організації (грантодавці)		Потенційні труднощі реалізації проекту та шляхи їх вирішення				
<table border="1" data-bbox="665 1094 1449 1184"> <thead> <tr> <th data-bbox="665 1094 1057 1157">Потенційні труднощі реалізації проекту</th><th data-bbox="1057 1094 1449 1157">Можливі шляхи вирішення труднощів</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="665 1157 1057 1184"></td><td data-bbox="1057 1157 1449 1184"></td></tr> </tbody> </table>		Потенційні труднощі реалізації проекту	Можливі шляхи вирішення труднощів			
Потенційні труднощі реалізації проекту	Можливі шляхи вирішення труднощів					
Тема 11. Правове регулювання міжнародної технічної допомоги. Офіційний портал координації міжнародної технічної допомоги в Україні	Відвідування лекційного заняття. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання завдань для самостійного опрацювання.	1. Скористатися рекомендованими джерелами інформації, наприклад: Грантрайтинг: методичні рекомендації для органів публічної влади щодо написання проектних заявок / [О.В. Кулініч, Д.С. Ткачов, С.Є. Ігнатьєв та ін.]; за ред. О. В. Кулініча. – Х.: Регіональний центр міжнародних проектів і програм, 2013. – 78 с., і письмово описати історію виникнення та розвитку міжнародної технічної допомоги в хронологічному порядку, починаючи із 1945 року, за схемою: «рік» - «подія». 2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів та Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затверджений постановою Кабінету Міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15 лютого 2002 р. № 153 (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text), у письмовому вигляді визначити поняття «міжнародна технічна допомога» та перелічити можливі форми її залучення (п. 3 вказаного Порядку).				

Тема 12. Міжнародні державні і приватні фонди	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб письмово перелічити і коротко охарактеризувати донорські програми організацій системи ООН. 2. Звернутися до рекомендованих джерел інформації, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів з тим, щоб проаналізувати причини і мотиви безповоротного (грантового) фінансування проектів що претендують на участь в конкурсі.					
Тема 13. Міжнародні донорські організації та проекти міжнародної технічної допомоги, які працюють в Україні	та які в	Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Скориставшись основною та додатковою навчально-методичною літературою, наприклад: Основні засади проектного менеджменту / Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, органів місц. самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Упор. Чабак . А. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2016. – 56 с., визначити перелік ключових міжнародних донорських організацій та проектів міжнародної технічної допомоги, які працюють в Україні; 2. Ознайомитися із сайтами Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні (https://kiew.diplo.de/ua-uk , https://donezk.diplo.de/), а також Посольства Великої Британії в Україні (https://www.gov.uk/world/organisations/british-embassy-kyiv.uk), проглянути секцію новин на предмет оголошення про гранти/конкурси.				
Тема 14. Постійно діючі програми та гранти		Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування. Виконання навчальних завдань.	1. Ознайомитись із процесом подання заяви на фінансування проекту на іноземній (англійській) мові відповідно до умов Global Innovation Fund 2020 (Глобального інноваційного фонду) на офіційному сайті цього фонду (https://www.globalinnovation.fund/apply/about/). 2. Дослідити 5 актуальних проектів, реалізованих завдяки постійно діючим програмам та грантам, їх цілі та результати.				
Тема 15. Програма Horizon 2020 та Європейська Рада з наукових досліджень		Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті. Тестування Виконання навчальних завдань.	1. Скористатися джерелами, рекомендованими джерелами інформації, а також офіційними матеріалами Кабінету Міністрів (https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/uploaded-files/broshura-gorizont-2020-1201.pdf) і заповнити таблицю: Гранти Європейської дослідницької ради <table border="1"><thead><tr><th>Види грантів</th><th>Опис</th></tr></thead><tbody><tr><td></td><td></td></tr></tbody></table> 2 Користуючись рекомендованими джерелами інформації, а також Національним порталом Горизонт 2020 (https://h2020.com.ua/uk/), письмово визначити мінімальні умови для участі в програмі ЄС Horizon 2020.	Види грантів	Опис		
Види грантів	Опис						

Таблиця 4

Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти та угоди:

1. Конвенція УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг від від 11 січня 2006 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_263#Text
2. Порядок залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затверджений постановою Кабінету Міністрів України «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15 лютого 2002 р. № 153 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF#Text>
3. Проект "Вища освіта України" Угода про грант фонду Е5Р між Україною та Європейським інвестиційним банком, підписана 17 грудня 2018 р., ратифікована 16 квітня 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/971_003-18/ed20200416#Text
4. Про затвердження Порядку проведення державної експертизи інвестиційних проектів: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 701 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/701-2011-%D0%BF#Text>
5. 2013/743/EU: Council Decision of 3 December 2013 establishing the specific programme implementing Horizon 2020 – the Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020) and repealing Decisions 2006/971/EC, 2006/972/EC, 2006/973/EC, 2006/974/EC and 2006/975/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013D0743>
6. Regulation (EU) No 1288/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 establishing 'Erasmus+': the Union programme for education, training, youth and sport and repealing Decisions No 1719/2006/EC, No 1720/2006/EC and No 1298/2008/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32013R1288>
7. Regulation (EU) No 1291/2013 of the European Parliament and of the Council of 11 December 2013 establishing Horizon 2020 – the Framework Programme for Research and Innovation (2014-2020) and repealing Decision No 1982/2006/EC [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32013R1291>

Основні рекомендовані джерела інформації:

8. Бабій О.Я., Петрик О.В., Скорохода М.Р. (уклад.) Гранти 2017. Каталог донорських організацій. Навч.-практичний посібник. – Бурштин: Клуб сталого бізнесу, 2017. – 89 с.
9. Методичні рекомендації щодо написання проектних заявок. Навч. посібник / МГО «Регіональний центр транскордонного співробітництва Єврорегіон «Дністер». – Вінниця: Єврорегіон «Дністер», 2015. – 54 с.
10. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері : метод. рек. для органів влади та недерж. організацій / Авт. кол.: В.В. Белявцева, А.І. Гнатенко, О.С. Зінченко та ін. ; за заг. ред. О.В Кулініча. – Харків : Золоті сторінки, 2017. – 148 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

11. Безверхнюк Т.М. Ресурсне забезпечення регіонального управління: теоретико-методологічні засади : [монографія] / Т.М. Безверхнюк. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. – 318 с.
12. Грантрайтінг: методичні рекомендації для органів публічної влади щодо написання проектних заявок / [О.В. Кулініч, Д.С. Ткачов, С.С. Ігнатьєв та ін.] ; за ред. О.В. Кулініча. – Х. : Регіональний центр міжнародних проектів і програм, 2013. – 78 с.
13. Демуз І. О. Фандрайзинг і грантрайтинг як особливий фінансовий механізм міжнародної підтримки наукових проектів в Україні / І. О. Демуз // Економічний вісник університету. – 2019. – Вип. 43. – С. 12–20. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecvu_2019_43_4
14. Жезьнік Г. Європейські фонди для самоврядування України — як правильно управляти європейським проектом / Г. Жезьнік, І. Кульчицький, В. Монкевич. – Варшава, 2008. – 138 с.
15. Ментух Н. Ф. Міжнародний лізинг: поняття та особливості / Н. Ф. Ментух, О. Р. Шевчук // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. – 2015. – Вип. 4(1). – С. 144-146. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_4%281%29_35
16. Морозов Є. . Механізми державного управління науково-технічними програмами та проектами соціально-економічного розвитку регіону: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / Є. . Морозов; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк, 2005. – 20 с.
17. Основні засади проектного менеджменту / Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів держ. влади, органів місц. самоврядування, держ. п-в, установ і орг.; Упор. Чабак . А. – Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2016. – 56 с.

18. Посібник з підготовки проектів. Підтримка політики регіонального розвитку в Україні EuropeAid/132810/C/SER/UA – Режим доступу: <https://enefcities.org.ua/upload/files/Dodatky.pdf>
19. П'ять вдалих кроків до європейського проекту. / Посібник. Публікація в рамках проекту «Підтримка локальних спільнот України в залученні європейських фондів», співфінансованого МЗС РП в рамках Програми „Польська Допомога 2009”. – Режим доступу: <http://horizon2020.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/5-кроків-до-Європейського-проекту.pdf>
20. Розробка Концептуальної Ноти проекту: практ. посіб. / Проект Європейського Союзу «Підтримка політики регіонального розвитку в Україні». – GIZ International Services, 2013. – 33 с.
21. Сбруєв М. Г. Технології грантового супроводу науково-дослідних проектів в університетах США / М. Г. Сбруєв // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2015. – № 3. – С. 139–153. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2015_3_19
22. Софій О. Державний фонд регіонального розвитку: механізм / процедури підготовки та відбору проектів регіонального розвитку / О. Софій. – ывів : Європейський діалог, 2015. – 53 с.
23. Торгало Т. Механізми формування і реалізації проектів регіонального розвитку: стан наукового розроблення. Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. праць. – 2016. – Вип. 1. – С. 101–109. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2016_1_16
24. Фесенко Т.Г. Управління проектами: теорія та практика виконання проектних дій: навч. посібник. Х.: ХНАМГ. – 2012. – 181 с.
25. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України : практ. посіб. / [Чемерис А.]; Швейц.-укр. проект «Підтримка децентралізації в Україні». – DESPRO». – Київ : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 80 с.
26. Чернов С. В. Вдосконалення державного механізму експертизи публічних проектів. Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи: матеріали VIII міжнар. наук. інтернет-конференції аспірантів та докторантів з державного управління. (Одеса, 26 трав. 2017 р.). Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2017. – С. 159-161.
27. Чернов С.В., Руда І. В. Актуальність впровадження проектного менеджменту в органах державної влади в умовах децентралізації. Управління проектами у розвитку суспільства: матеріали XII міжнар. конф. (Київ, 22–23 трав. 2015 р.). Київ: КНУБА, 2015. С. 271–272.
28. Шинкарюк О. В., Сігайов А. О. Інституалізація провідних елементів механізму державного регулювання регіонального людського розвитку (Частина I) / Шинкарюк О. В. // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2016. – №3(35). – С. 80–92.
29. Bauer D.G. The "how to" grants manual: successful grantseeking techniques for obtaining public and private grants. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers, 2015. – 720 p.
30. Payne M.A. Grant Writing Demystified: A Self-Teaching Guide. McGraw-Hill, 2010. – 256 p.
31. Smith N.B., Gabriel Works E. The Complete Book of Grant Writing: Learn to Write Grants Like a Professional. Sourcebooks, 2006. – 272 p.
32. Yang O.O. Guide to Effective Grant Writing: How to Write a Successful NIH Grant Application. 2nd Edition. – Springer, 2012. – 99 p.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів).

Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.

Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publichna-informaciya>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): обговорення теоретичного питання та практичного матеріалу на семінарському занятті (3 бали); тестування (2 бали); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (2 бали); поточна модульна робота (10 балів)	20
Модуль 2 (теми 5-10): обговорення теоретичного питання та практичного матеріалу на семінарському занятті (6 балів); тестування (3 бали); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (3 бали); поточна модульна робота (10 балів)	20
Модуль 3 (теми 11-16): обговорення теоретичного питання та практичного матеріалу на семінарському занятті (3 бали); тестування (8 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (3 бали); поточна модульна робота (20 балів)	60
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЕКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни